

Archeologisch bureauonderzoek & Inventariserend
Veldonderzoek, verkennende fase

Projectlocatie Joriskwartier
Achterstraat 70a, Helvoirt
Gemeente Haaren

B&G rapport 813

Colofon

Projectnummer	17470909
Auteurs	drs. J.M. Blom, drs. T. Nales
Redactie	dr. A.W.E. Wilbers
Versie	1.1
Status	Concept

Autorisatie

A.W.E. Wilbers	Senior Prospector	28-10-2009	
----------------	-------------------	------------	--

Goedkeuring

De heer R. van Genabeek	Gemeente Haaren		
-------------------------	-----------------	--	--

Opdrachtgever	AGEL Adviseurs Dhr. C. Machielsen Postbus 4156 4900 AS Oosterhout
---------------	--

© Becker & Van de Graaf bv
Noordwijk, oktober 2009
ISSN 1879-3711

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

SAMENVATTING:

In opdracht van AGEL Adviseurs heeft archeologisch onderzoeksbureau Becker & Van de Graaf bv in oktober 2009 een archeologisch bureauonderzoek en een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) verkennende fase door middel van boringen uitgevoerd aan de Achterstraat 70a in Helvoirt, gemeente Haaren. De aanleiding voor dit onderzoek is het voornemen om op deze locatie van de huidige gemeentewerf onder andere een brandweerkazerne en een woonhuis te slopen en een zevental seniorenwoningen op te richten. In het kader van het opstellen van een ruimtelijke onderbouwing voor dit plan is daarom dit archeologisch onderzoek nodig.

Het verkennend booronderzoek heeft uitgewezen dat de oorspronkelijke bodemopbouw vrijwel overal verstoord is. De verstoringen zijn waarschijnlijk veroorzaakt door (graaf)werkzaamheden gerelateerd aan de bouw van de brandweerkazerne en het woonhuis en mogelijk historische landbewerking. Op grond van deze verstoringen heeft het plangebied een lage verwachting voor (onverstoorde) archeologische waarden in de bodem. Hierom wordt geadviseerd dat geen vervolgonderzoek noodzakelijk is.

Geadviseerd wordt verder om over het hierboven geformuleerde advies overleg te voeren met de bevoegde overheid, de gemeente Haaren. De beoordeling van het advies zal namens de gemeente worden gedaan door de heer R. van Genabeek (Tel: 0411-627282).

INHOUDSOPGAVE:

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN HET PLANGEBIED.....	4
1. INLEIDING	5
1.1. Aanleiding	5
1.2. Doel- en vraagstelling van het onderzoek.....	5
1.3. Ligging van het plangebied	6
2. BUREAUONDERZOEK	7
2.1. Werkwijze	7
2.2. Geologie, geomorfologie en bodem	7
2.3. Bekende archeologische waarden	9
2.4. Historisch landgebruik	9
2.5. Conclusie bureauonderzoek en gespecificeerd verwachtingmodel.....	10
3. VELDONDERZOEK.....	11
3.1. Onderzoekshypothese en onderzoeksopzet	11
3.2. Werkwijze	11
3.3. Resultaten	11
3.4. Interpretatie	12
4. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	13
4.1. Beantwoording vraagstelling.....	13
4.2. Aanbevelingen	13
4.3. Betrouwbaarheid	14
LITERATUUR EN KAARTEN.....	15
LIJST VAN AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN	16
BIJLAGEN	
1. Topografische kaart	
2. Archis-informatie	
3. Overzicht Archismeldingen	
4. Boorlocatiekaart	
5. Boorbeschrijvingen	
6. Periodentabel	
7. Historische kaart 1811-1832	

Administratieve gegevens van het plangebied

<i>Toponiem</i>	Gemeentewerf
<i>CIS-code</i>	37447
<i>Plaats</i>	Helvoirt
<i>Gemeente</i>	Haaren
<i>Kadastrale aanduiding</i>	Helvoirt D 4971
<i>Provincie</i>	Noord-Brabant
<i>Coördinaten</i> <i>Centrum</i> <i>Hoekpunten</i>	143.874/404.518 143.858/404.552 (N) 143.905/404.518 (O) 143.893/404.488 (Z) 143.838/404.514 (W)
<i>Oppervlakte plangebied</i>	3.200 m ²
<i>Opdrachtgever</i>	AGEL adviseurs Contactpersoon: dhr. C. Machielsen Postbus 4156 4900 CD Oosterwijk Tel: 0162 - 456 481
<i>Uitvoerder</i>	Becker & Van de Graaf bv Contactpersoon: dhr. T. Nales Postbus 126 2200 AC Noordwijk (ZH) Tel: 071-3326888 tnales@beckerenvandegraaf.nl
<i>Bevoegde overheid</i>	Gemeente Haaren Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling Contactpersoon: dhr. A. Engelse Postbus 44 5076 ZG Haaren Tel: 0411-627282
<i>Beheer en plaats van documentatie</i>	Becker & Van de Graaf, Noordwijk
<i>Uitvoeringsdatum veldwerk</i>	12-10-2009

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

In opdracht van AGEL Adviseurs heeft archeologisch onderzoeksbureau Becker & Van de Graaf bv in oktober 2009 een archeologisch bureauonderzoek (BO) en een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) verkennende fase door middel van boringen uitgevoerd aan de Achterstraat 70a in Helvoirt, gemeente Haaren. De aanleiding voor dit onderzoek is het voornemen om op deze locatie van de huidige gemeentewerf onder andere een brandweerkazerne en een woonhuis te slopen en een zevental seniorenwoningen op te richten. In het kader van het opstellen van een ruimtelijke onderbouwing is daarom dit archeologisch onderzoek nodig. Voor deze locatie is alleen een ontwikkelingsplan beschikbaar, de diepte van de bodemverstoring door graafwerkzaamheden is daarom onbekend. Aangenomen is dat de verstoringsdiepte maximaal 2,0 m onder maaiveld zal bedragen. De kans bestaat dat eventueel aanwezige archeologische waarden bij toekomstige graafwerkzaamheden verstoord dan wel vernietigd kunnen worden.

1.2. Doel- en vraagstelling van het onderzoek

De doelstelling van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie aan de hand van bestaande bronnen over bekende of verwachte archeologische waarden binnen het plangebied. Hieruit voortvloeiend wordt een specifieke archeologische verwachting opgesteld. Het doel van het veldonderzoek is het aanvullen en vaststellen van de gespecificeerde verwachting, die gebaseerd is op het bureauonderzoek. Daarnaast wordt inzicht verkregen in de vormeenheden van het landschap in het plangebied, voor zover deze vormeenheden van invloed kunnen zijn geweest op de bruikbaarheid van de locatie door de mens in het verleden. Op basis van de resultaten van het onderzoek kunnen kansarme zones van het plangebied worden uitgesloten en kansrijke zones worden geselecteerd voor behoud of voor vervolgonderzoek. Om deze doelstelling te kunnen realiseren, wordt op de volgende vragen een antwoord gegeven (Nales 2009):

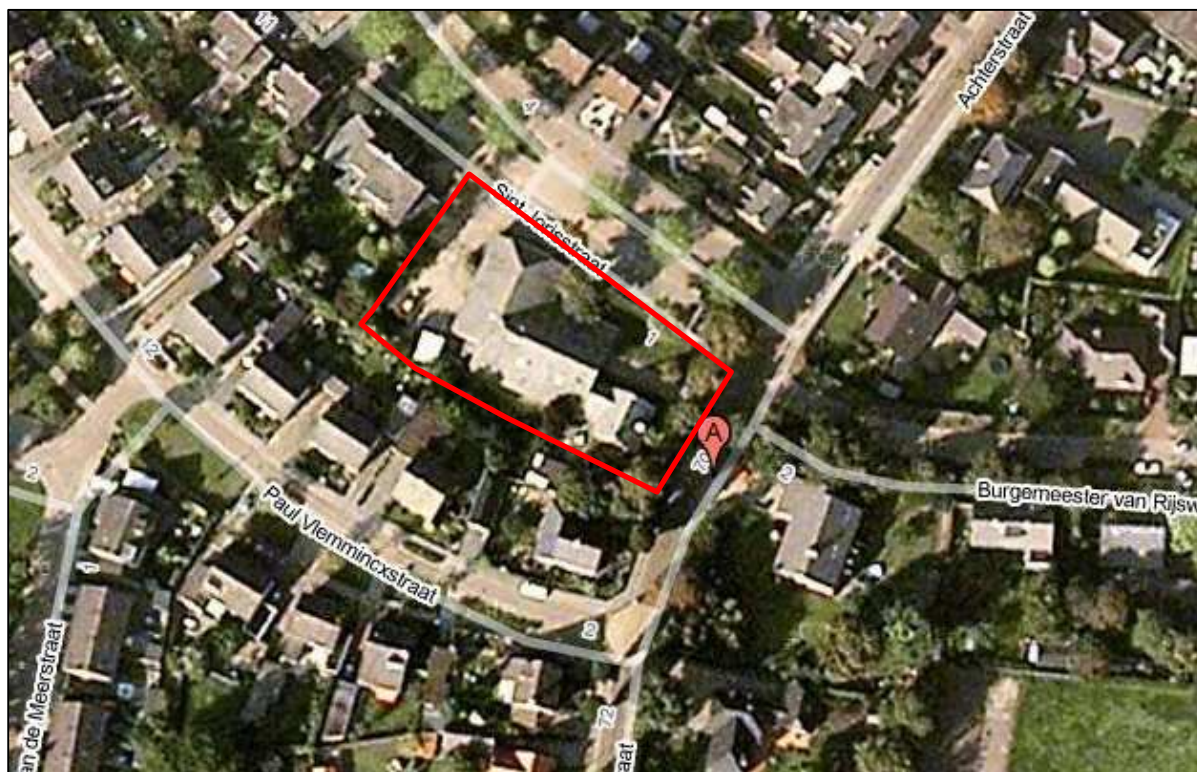
- Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de locatie?
- Hoe is de bodemopbouw in het plangebied en in welke mate is deze nog als intact te beschouwen?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig in het plangebied?
- Wat is de diepteligging van eventueel aanwezige archeologische resten?
- Wat is de specifieke archeologische verwachting van het plangebied en wordt deze bij het veldonderzoek bevestigd?
- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen graafwerkzaamheden?

Het archeologisch bureauonderzoek en het inventariserend veldonderzoek zijn uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.1 (Centraal College van Deskundigen 2006).

Voor de in dit rapport gebruikte geologische en archeologische tijdsaanduidingen wordt verwezen naar bijlage 6. Afkortingen en enkele vaktermen worden achterin dit rapport uitgelegd (zie lijst van afkortingen en begrippen).

1.3. Ligging van het plangebied

Het plangebied (projectlocatie Joriskwartier) is gelegen in het midden van de bebouwde kom van Helvoirt, op de hoek van de Achterstraat met de Sint Jorisstraat (figuur 1, Bijlage 1). Het plangebied heeft een oppervlak van circa 3.200 m² en betreft het perceel waarop huisnummer Achterstraat 70a aanwezig is. De exacte ligging en contouren van het plangebied zijn nader weergegeven in bijlage 4. Op de locatie bevindt zich de huidige gemeentewerf van de gemeente Haaren, gevestigd in een oude brandweerkazerne. Overal is bestrating aanwezig, met uitzondering van de westzijde van het plangebied, waar kleine groenstrookjes aanwezig zijn. Aan de voorzijde, aan de Achterstraat, staat een woonhuis met daaromheen een tuin.

Figuur 1: Luchtfoto van het plangebied (bron: Google Earth™). Het plangebied is met rode lijnen aangegeven.

2. Bureauonderzoek

2.1. Werkwijze

Bij het bureauonderzoek zijn gegevens verzameld over bekende of verwachte archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied. Er is gebruik gemaakt van de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) en de Archeologische Monumenten Kaart (AMK) van de provincie Noord-Brabant, van de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) en het Archeologisch Informatie Systeem (Archis II) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Aanvullende historische informatie is verkregen uit beschikbaar historisch kaartmateriaal, waaronder het Minuutplan van begin 19^e eeuw en verschillende historische en topografische kaarten uit het eind van de 19^e en het midden van de 20^e eeuw (www.watwaswaar.nl).

Er is eveneens aanvullende informatie opgevraagd via de lokale heemkundekring “de kleine Meijerij” (de heer H. van Helvert). Om inzicht te krijgen in de opbouw en ontwikkeling van het landschap zijn onder andere de bodemkaart en de geomorfologische kaart van Nederland gebruikt (Stichting voor de Bodemkartering 1982). Voor informatie over het reliëf in en rondom het plangebied is gebruik gemaakt van het Actueel Hoogtebestand van Nederland (AHN; www.ahn.nl). Deze gegevens zijn aangevuld met relevante informatie uit achtergrondliteratuur (zie literatuurlijst).

2.2. Geologie, geomorfologie en bodem

2.2.1. Ontstaansgeschiedenis landschap en geologie

Het plangebied is gelegen in de Centrale Slenk, een laaggelegen gebied in Noord-Brabant dat ligt tussen de Peelhorst of Peelrandbreuk (grofweg de lijn Roermond-Deurne-Uden-Lith) en de Kempenhorst (grofweg de lijn Luyksgestel-Gilze en Rijen-Oosterhout). Deze laagte is ontstaan door tektonische krachten waarbij de horsten omhoog worden gedrukt terwijl tegelijkertijd het tussenliggende gebied (de slenk) daalt (Berendsen 2005, de Mulder *et al.* 2003). De slenk is sinds het Vroeg-Tertiair (ongeveer 65 miljoen jaar geleden) opgevuld met een pakket voornamelijk fluviatiel sediment van circa 1400 meter dik. Vanaf het Midden-Pleistoceen (ongeveer 850.000 jaar geleden) stroomden de Rijn en Maas niet meer door de Centrale Slenk en kon er een pakket terrestrisch sediment (voornamelijk eolisch) worden afgezet van ongeveer 35 meter dik (Schokker 2003).

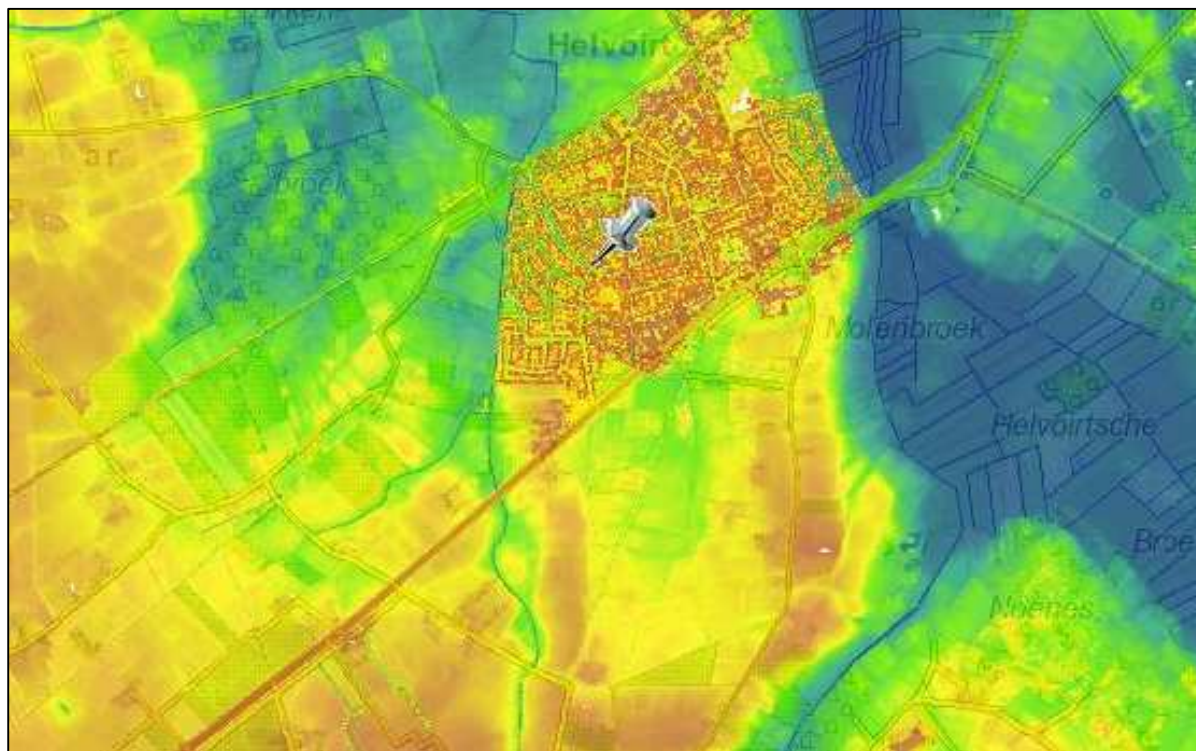
De bovenste meters van dit terrestrische pakket bestaat voornamelijk uit eolische zanden die zijn afgezet gedurende de laatste ijstijd (het Weichselien, 120.000 tot 10.000 jaar geleden). Dit zogenaamde dekzand bestaat uit zand dat is opgewaaid uit het destijds droog liggende Noordzeebekken. De afzetting van deze dekzanden ging in verschillende fases waarbij in tijden van verminderde aanvoer bodemvorming kon optreden¹. Daarnaast komen in de slenk kleine beekdalen voor waarin kleiige sedimenten werden afgezet of hier en daar veen ontstond. In de periode tussen ongeveer 40.000 en 30.000 jaar geleden (een minder koude periode van het Weichselien, Hengelo en Denekamp interstadialen) was in grote delen van de slenk een vochtig open landschap aanwezig met permafrost condities en hier en daar ondiep open water (Schokker 2003). In deze situatie werd zelfs het fijnste door de wind verplaatste materiaal ingevangen en ontstond een 1 tot 2 meter dikke laag leem. Deze leemlaag staat bekend als het laagpakket van Liempde (onderdeel van de formatie van Bortel; Schokker 2003; Schokker *et al.* 2003) maar wordt ook wel Brabants leem genoemd.² Tussen 30.000 en 10.000 jaar geleden is er op de leemlagen, in verschillende fases, nog een dik pakket dekzand afgezet. Vooral in de laatste fases van het Weichselien (Vroege- en Late-Dryas) is het dekzand hierbij opgeblazen in grote zuidwest – noordoost lopende dekzandruggen. Gedurende het Holoceen is lokaal op deze dekzandruggen het zand door ontbossing weer mobiel geworden en zijn uitgestrekte stuifzandgebieden ontstaan (Berendsen 2005, De Mulder *et al.* 2003).

¹ Een voorbeeld hiervan is de zogenaamde laag van Usselo, een bodem die is gevormd gedurende het Allerød, een warmere periode tussen 12.000 en 11.000 jaar geleden.

² De term Brabants leem wordt algemeen gebruikt om ondiepe voorkomens van een pakket leem in de Brabantse dekzanden aan te duiden, ongeacht of deze van eolische, fluviatiele, lacustriene of mariene oorsprong zijn.

2.2.2. Geomorfologie

Het plangebied is op de geomorfologische kaart gekarteerd als bebouwing omdat het binnen de bebouwde kom van Helvoirt ligt. De meest nabije natuurlijke eenheden betreffen dekzandruggen al dan niet met een oud landbouwdek (kaartcode 3L5), een vlakte van ten dele verspoelde dekzanden en löss, relatief laaggelegen (kaartcode 2M10) en een dalvormige laagte zonder veen (kaartcode 2R2). Uit het AHN blijkt dat het dorp Helvoirt als geheel op een noord-zuid georiënteerde rug ligt tussen twee beekdalén. Het plangebied bevindt zich exact in het overgangsgebied tussen de hoger gelegen dekzandrug, waarop de dorpskern van Helvoirt gelegen is, en het beekdal en de lager gelegen dekzandvlakte ten westen van het dorp.

Figuur 2: Helvoirt op een AHN-beeld (bron: www.ahn.nl/kaart). De hoogtes lopen van blauw (laag) via groen en geel naar oranje (hoog). De punaise geeft de globale ligging van het plangebied weer.

2.2.3. Bodem en grondwater

Het plangebied is op de bodemkaart gekarteerd als bebouwing. Het dorp Helvoirt wordt echter omgeven door hoge zwarte enkeerdgronden (kaartcode zEZ23) en beekeerdgronden (kaartcode, pZg23t). Het is zeer waarschijnlijk dat deze bodemtypen ook in het plangebied aanwezig kunnen zijn.

Enkeerdgronden zijn gronden met een onvergraven humeuze bovengrond die dikker is dan 50 cm (de Bakker / Schelling 1966). Een dergelijk (opgebracht) humeus dek wordt ook wel een plaggendek genoemd. Dit dek is ontstaan door het langdurig bemesten van arme zandgronden met potstalmest, bestaande uit een mengsel van plaggen, dierenmest en huisafval. Middels deze methode bleef een akker in deze nutriëntarme omgeving lang vruchtbaar. Deze methode werd in principe reeds gebruikt vanaf de 13^e eeuw, maar werd in Noord-Brabant met name in de 16^e eeuw veelvuldig toegepast. Door de continue bemesting raakte de omgeving rondom de akkers ontgrond, terwijl het akkercomplex zelf tot een meter verhoogd kon raken. Onder het plaggendek bleef in sommige gevallen de oorspronkelijke bodem, inclusief eventuele archeologische resten, intact aanwezig omdat het door de dikte van het plaggendek buiten bereik van normaal ploegen zat.

Beekeerdgronden zijn hoofdzakelijk lage zandgronden uit beekdalén en de bijbehorende overstromingsvlakten. De beekeerdgronden hebben een zwarte, humeuze bovengrond en zijn zeer roestig. De toevoeging 't' in de code wil zeggen dat er beginnend tussen 40 en 120 cm een tenminste 20 cm dik pakket andere oude klei dan keileem of potklei aanwezig is. In de Centrale Slenk bestaat deze "oude klei" voornamelijk uit het leempakket van Liempde.

De grondwatertrappenindeling is gebaseerd op gemiddeld hoogste (GHG) en gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG). Hiermee worden de winter- en zomergrondwaterstanden gekarakteriseerd in een jaar met een gemiddelde neerslag en verdamping. Naar verwachting kent het plangebied een grondwatertrap VI (Stiboka 1984). Deze waarde duidt op droge gronden waarbij de GHG wordt aangetroffen op een diepte tussen 40 en 80 cm -mv en de GLG op een diepte van meer dan 120 cm -mv. Als gevolg van deze fluctuatie in grondwaterstand kunnen eventuele organische archeologische resten slecht geconserveerd zijn of door oxidatie geheel zijn verdwenen.

Volgens de website www.bodemloket.nl zijn geen eerdere milieukundige bodemonderzoeken of saneringen uitgevoerd in het plangebied.

2.3. Bekende archeologische waarden

Het plangebied is zowel op de IKAW als de CHW van de provincie Noord-Brabant aangegeven als bebouwd gebied en heeft daarom geen archeologische verwachtingswaarde (bijlage 2).

In en in de directe omgeving (in een straal van 500 m) van het plangebied zijn geen archeologische monumenten, waarnemingen of vondstmeldingen bekend. Ook de heemkundekring heeft geen aanvullende informatie kunnen leveren. Wel zijn in de directe omgeving van het plangebied diverse archeologische onderzoeken uitgevoerd.

Direct ten oosten grenzend aan het plangebied is een booronderzoek uitgevoerd, waarbij tot in de C-horizont een verstoord bodemprofiel is waargenomen, waardoor de verwachting op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats erg klein is (ARCHIS-onderzoeksmelding 5983). Ongeveer 200 meter ten noordoosten van het plangebied is een bureau- en aansluitend een booronderzoek uitgevoerd. Vanwege de mogelijke aanwezigheid van bewoningssporen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd is een archeologische begeleiding geadviseerd (ARCHIS-onderzoeksmeldingen 27818 en 27819). Deze heeft ten tijde van dit onderzoek nog niet plaatsgevonden.

Circa 300 meter ten westen van het plangebied zijn drie booronderzoeken uitgevoerd. Deze hebben allemaal een verstoord beekdalbodemprofiel opgeleverd, waardoor geen archeologische waarden meer worden verwacht (ARCHIS-onderzoeksmeldingen 29240, 29241 en 33153).

2.4. Historisch landgebruik

Het plangebied ligt in de noordoostelijk hoek van de bebouwde kom van het dorp Helvoirt. De naam Helvoirt is samengesteld uit twee delen, namelijk “hel” en “voirt”. ‘Hel’ is de benaming voor een laaggelegen moerassig gebied. ‘Voirt’ is een variant van voorde, ofwel een doorwaadbare plaats. Samengenomen vormt de naam Helvoirt dus een aanduiding voor een plek waar een begaanbare weg door nat terrein begint (mondelinge mededeling: dhr. H. van Helvert, Heemkundekring “De Kleine Meijerij”). De oudste schriftelijke vermelding van Helvoirt stamt uit 1192. Het gaat om een akte waarin Heer Giselbert van Tilburg en zijn moeder Alaysa de financiën regelen voor de bouw van een kapel in “Hellevoorth”. Andere spellingsvarianten die in de loop der eeuwen voor Helvoirt gebruik zijn, zijn “Heilvoert”, “Hellevoirt” en “Helvoord”.

Het dorp is ontstaan uit een aantal beekdalnederzettingen, gelegen op de hogere gronden langs Zandleij, Broekleij en Raamse Loop. Waar zich leemlagen in de grond bevonden, kon het water moeilijk wegzakken en ontwikkelden zich ondiepe vennen met daaromheen een vegetatie van eiken, beuken en essen. De nederzettingen groeiden daaromheen uit tot een dorp dat bestaat uit een aantal gehuchten en buurtschappen (www.bhic.nl).

Op de oudst geraadpleegde kaart, het Minuutplan uit het begin van de 19^e eeuw, blijkt dat het plangebied voor een groot deel in gebruik was als bouwland en tuin (watwaswaar.nl).³ De Achterstraat direct ten oosten van het plangebied was reeds aanwezig, waarlangs binnen het plangebied twee bouwwerken zijn waar te nemen. Het betreft vermoedelijk een tweetal oude boerderijen die mogelijk voorgangers hebben gehad op deze plek. Deze bebouwing is in de loop van

³ Helvoirt sectie D 979 en 981.

de tijd verdwenen: de rest van het plangebied blijft onbebouwd tot de jaren '70 van de 20^e eeuw. Bij de bouw van het huidige gebouw in de loop van 1970-1980 is de bodem naar verwachting verstoord geraakt. Uit het bouwdoossier van de gemeente blijkt dat de huidige bebouwing een strokenfundering kent die tot een diepte van 85 cm beneden maaiveld reikt. Uitgraving van de stroken zal naar verwachting tot iets beneden deze stroken hebben gereikt. De stroken zijn circa 60 cm breed met een afstand van naar schatting twee meter.

2.5. Conclusie bureauonderzoek en gespecificeerd verwachtingmodel

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek wordt verwacht dat het plangebied op de overgang van een dekzandrug ligt naar een dekzandvlakte. De exacte positionering in het oude dekzandlandschap is echter niet aan de hand van de beschikbare gegevens vast te stellen. Vanwege de mogelijke ligging van het plangebied op een dekzandrug en de mogelijke aanwezigheid van een enkeerdgrond heeft het plangebied een hoge verwachting op het aantreffen van archeologische resten. Deze verwachting is verder te specificeren per periode en per complex zoals weergegeven in tabel 1. Eventuele resten zullen zichtbaar zijn direct onder het plaggende van de enkeerdgrond, in Noord-Brabant meestal tussen 50 en 100 cm –mv.

Periode	Verwachting	Complextype
Jagers/Verzamelaars (Paleolithicum – Mesolithicum)	Middelhoog	Sporen van nederzettingen/ jachtkampementen Sporen van grafvelden
Landbouwers (Neolithicum – Bronstijd)	Middelhoog	Sporen van landgebruik Sporen van bewoning Sporen van grafvelden
Landbouwers (IJzertijd – Late Middeleeuwen A)	Hoog	Sporen van landgebruik Sporen van bewoning
Historische vindplaats (Late Middeleeuwen B – Nieuwe tijd)	Hoog	Sporen van landgebruik Sporen van bebouwing
Evt. natte gebieden	n.v.t.	n.v.t.

Tabel 1. Gespecificeerde archeologische verwachting naar datering en complextype

Indien de bodemopbouw, met name onder het plaggende van een enkeerdgrond, echter verstoord is geraakt door (graaf)werkzaamheden in de 20^e eeuw dan heeft het plangebied een lage verwachting voor alle hierboven beschreven periodes. Eventuele archeologische waarden zullen door dergelijke (graaf)werkzaamheden verstoord zijn waardoor resten waarschijnlijk niet meer *in situ* aanwezig zijn, en de informatiewaarde van deze resten gering is⁴. Daarom is om het verwachtingsmodel te toetsen en aan te vullen een verkennend veldonderzoek door middel van boringen uitgevoerd.

⁴ Vanwege de aanwezigheid van moderne bebouwing in het plangebied is deze kans groot

3. Veldonderzoek

3.1. Onderzoekshypothese en onderzoeksopzet

Het doel van het verkennend veldonderzoek door middel van boringen is om de in het bureauonderzoek opgestelde specifieke archeologische verwachting te toetsen en waar nodig aan te passen. Tijdens het veldonderzoek wordt vastgesteld waar de oorspronkelijke bodemopbouw intact is gebleven en waar niet. Daarnaast wordt vastgesteld of het bodemprofiel en eventuele archeologische indicatoren aanleiding geven te veronderstellen dat archeologische resten aanwezig kunnen zijn in het plangebied. Het veldonderzoek bestaat uitsluitend uit een booronderzoek. Een veldkartering was niet mogelijk vanwege de aanwezige bebouwing, bestrating en begroeiing binnen het plangebied.

3.2. Werkwijze

In het plangebied aan de Achterstraat 70a zijn vijf boringen gezet (bijlagen 3 en 4) met een diepte tussen de 2,0 en 2,3 m. Deze boringen zijn zo gelijkmatig mogelijk verdeeld over het terrein, voor zover de in het plangebied aanwezige bebouwing het toeliet. Er is gebruik gemaakt van een Edelmanboor met een diameter van 10 cm. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB; SIKB 2008) met behulp van een veldcomputer en het programma Boormanagement van I.T. Works. De locaties van de boringen (x- en y-waarden) zijn ingemeten vanuit de topografie en aanwezige bebouwing. De hoogtes van de boringen (z-waarden) zijn bepaald aan de hand van het AHN. De opgeboorde monsters zijn door middel van zeven in het veld onderzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals aardewerk, baksteen, vuursteen, huttenleem en bot). Hierbij is gebruik gemaakt van een zeef met een maaswijdte van 4 mm.

3.3. Resultaten

3.3.1. Lithologie en geologie

Onder in de boringen komen overwegend lagen sterk zandige leem voor, die kalkloos en blauw tot blauwgrijs gekleurd zijn. Het leem kenmerkt zich eveneens door het voorkomen van geoxideerd ijzer (roest). De leemlagen komen in vrijwel alle boringen voor tussen een diepte van 100 cm in boring 2 tot 200 cm in boring 5. In boring 3 is onder het leem matig fijn en matig siltig zand aangetroffen, hetgeen vanwege het afgeronde en kalkloze karakter vermoedelijk dekzand is. In boring 2 is in het leem nog een 10 cm dikke zandige kleilaag aanwezig. De klei in deze laag is eveneens kalkloos en kent een donkergrijsblauwe kleur met roestvlekken. Opvallend is de hoeveelheid kleine fragmenten grind in deze laag.

3.3.2. Bodemopbouw

In alle boringen bestaat de bovengrond uit respectievelijk uit een pakket zwak tot matig humeus zand en een pakket kalkrijk witgrijs zand, dat circa 50-70 cm dik is en is opgebracht ten behoeve van de aanleg van bebouwing in het gebied. Het pakket humeuze zand bevindt zich op een diepte tussen 70 en 120 cm beneden maaiveld. Een opvallend dikker pakket is waargenomen in boring 5, waar het humeuze pakket tot een diepte van 170 cm reikt. In boring 4, 5 en 3 valt de aanwezigheid van leembrokken en fragmenten modern puin op, die wijzen op moderne verstoring van de grond die reikt tot in het leem. In boring 2 en 1 is de hoeveelheid leembrokken en puin minder.

3.3.3. Archeologische indicatoren

Er zijn tijdens het verkennend booronderzoek geen archeologische indicatoren aangetroffen.

3.4. Interpretatie

De uiterst siltige zandlagen en sterk zandige leemlagen in de boringen behoren tot het laagpakket van Liempde. Deze zand- en leemlagen worden in het plangebied aangetroffen op een diepte tussen 100 en 200 cm beneden het maaiveld. Het sterk roestige karakter van de bovenkant van het leempakket wijst op een relatief slechte waterhuishouding. Het plangebied moet een vochtige situatie gekend hebben als gevolg van hangwater getuige de aanwezigheid van gley-verschijnselen in de bodem.

De top van de pleistocene afzettingen is in het plangebied is volledig verstoord geraakt⁵. Dit blijkt uit het aantreffen van onder andere modern puin en leembrokken tot in het dekzand dan wel leem. Het vermoeden bestaat dat de leemlagen op het terrein als gevolg van de relatief vochtige aard van het plangebied zijn omgezet ter verbetering van de vochthuishouding en de aanleg van de kazerne in de jaren '80 van de vorige eeuw⁶. Door de overal in het plangebied voorkomende verstoring zijn ook eventuele archeologische waarden naar verwachting verstoord geraakt. Dit geldt voor de archeologische waarden die verwacht werden uit zowel de prehistorie en Romeinse Tijd als Middeleeuwen en Nieuwe Tijd (en daarmee dus ook voor eventuele bebouwingsresten van de op de Minuutplan waargenomen bebouwing). De kans dat nog resten van deze bebouwing en hun eventuele voorgangers aanwezig zijn, is niet groot. Boring 5, geplaatst ter plekke van eventuele oudere bouwwerken gestaan hebben, laat een compleet verstoord bodemprofiel zien, waarbij modern puin op een diepte van 200 cm beneden maaiveld aangetroffen is. Op basis van de geconstateerde verstoring in het hele plangebied en ter plaatse van boring 5 (de bebouwing op de Minuutplan) is de verwachting dat bebouwingsresten van deze huizen of eventuele voorgangers ervan verdwenen zijn. De archeologische verwachting kan derhalve voor dit plangebied voor alle perioden worden bijgesteld naar een lage archeologische verwachting.

⁵ Boring 1 tot 170 cm, boring 2 tot 120 cm, boring 3 tot 150 cm, boring 4 tot 100 cm en boring 5 tot 200 cm beneden maaiveld.

⁶ Door de verstoring is het moeilijk uitspraken te doen over de oorspronkelijke ligging van het plangebied in het dekzandlandschap. De aanwezigheid van het leem hoog in het profiel doet een lagere ligging vermoeden.

4. Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van AGEL Adviseurs zijn in oktober 2009 een archeologisch bureauonderzoek en een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) verkennende fase door middel van boringen uitgevoerd in verband met de geplande (her)ontwikkeling van het plangebied aan de Achterstraat 70a in Helvoirt, gemeente Haaren. Uit met name het veldonderzoek blijkt dat het plangebied vermoedelijk een relatief vochtige landschappelijke ligging kende. Vanaf een diepte van circa 100 cm zijn in alle boringen leemlagen waar genomen, die sterk roesthoudend zijn. De top van het pakket leem is echter verstoord geraakt. Door de verstoring van de bodemopbouw, mede veroorzaakt door de aanleg van de huidige bebouwing, zijn waarschijnlijk ook alle archeologische waarden die mogelijk in het plangebied voorkwamen verstoord geraakt. Dit geldt eveneens voor de huizen (en mogelijke voorgangers ervan) die op de Minuutplan zijn waargenomen tijdens het bureauonderzoek. De archeologische verwachting voor de aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied is daarom laag voor alle mogelijke archeologische perioden.

4.1. Beantwoording vraagstelling

- *Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de locatie?*

Op basis van de resultaten van het booronderzoek is vanwege de geconstateerde verstoring niet eenduidig hoe het gebied geomorfologisch in het landschap ligt. Het ondiep voorkomen van leem kan wijzen op de ligging in een vlakte.

- *Hoe is de bodemopbouw in het plangebied en in welke mate is deze nog als intact te beschouwen?*

In alle boringen is de oorspronkelijke bodemopbouw tot in de top van de pleistocene afzettingen verstoord.

- *Zijn er archeologische waarden aanwezig in het plangebied?*

Gezien de verstoringen van de bodemopbouw binnen het plangebied is het onwaarschijnlijk dat er in het plangebied onverstoorde archeologische waarden aanwezig zijn. In de boringen zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

- *Wat is de diepteligging van eventueel aanwezige archeologische resten?*

Niet van toepassing

- *Wat is de specifieke archeologische verwachting van het plangebied en wordt deze bij het veldonderzoek bevestigd?*

Op grond van de aangetroffen verstoringen van de oorspronkelijke bodemopbouw is de archeologische verwachting voor het plangebied laag voor alle archeologische perioden.

- *In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen graafwerkzaamheden?*

Omdat de ontwikkeling van het plangebied nog in de planfase zit is er nog geen duidelijkheid over de mogelijke graafwerkzaamheden in het plangebied. Uit het booronderzoek blijkt echter dat, op grond van de verstoringen van de bodem die reeds hebben plaatsgevonden in het plangebied waarschijnlijk geen onverstoorde archeologische waarden meer te verwachten of bedreigd zijn.

4.2. Aanbevelingen

De oorspronkelijke bodemopbouw is echter vrijwel overal verstoord geraakt. Alle eventueel voorkomende archeologische waarden zijn daarom waarschijnlijk ook verstoord en op grond daarvan heeft het plangebied een lage verwachting voor archeologische waarden uit alle perioden. Op basis van de resultaten van het Inventariserend Veldonderzoek wordt geadviseerd om geen vervolgonderzoek uit te laten voeren.

NB. Bovenstaand advies wordt gecontroleerd en beoordeeld door de bevoegde overheid, in dit geval de gemeente Haaren . Deze zal vervolgens een besluit nemen inzake de te volgen procedure. Becker & Van de Graaf bv wil meegeven dat voordat dit besluit genomen is, er niet begonnen kan worden met bodemverstorende activiteiten of activiteiten die voorbereiden op bodemverstoringen.

4.3. Betrouwbaarheid

Het uitgevoerde onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Het archeologisch onderzoek is erop gericht om de kans op het onverwacht aantreffen dan wel het ongezien vernietigen van archeologische waarden bij bouwwerkzaamheden in het plangebied te verkleinen. Aangezien het onderzoek is uitgevoerd door middel van een steekproef kan echter, op basis van de onderzoeksresultaten, de aan- of afwezigheid van eventuele archeologische waarden niet gegarandeerd worden. Indien archeologische waarden worden aangetroffen dienen deze conform de Monumentenwet 1988, artikel 53, bij het Rijk gemeld te worden.

Literatuur en kaarten

ANWB, 2005: *ANWB Topografische Atlas Noord-Brabant* 1:25.000, Den Haag.

Bakker, H. de/ J. Schelling, 1966: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland*, Wageningen.

Centraal College van Deskundigen, 2006: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.1*, Gouda.

Mulder, E.F.J. de/ M.C. Geluk/ I.L. Ritsema/ W.E. Westerhoff/ T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*, Groningen/Houten.

Nales, T., 2009: *Plan van aanpak. Achterstraat 70a in Helvoirt, gemeente Haaren*, Noordwijk (Intern rapport, Becker & Van de Graaf).

Schokker, J., 2003: *Patterns and processes in a Pleistocene fluvio-aeolian environment (Roer Graben, south-eastern Netherlands)*, Utrecht (Thesis, Nederlandse Geografische Studies 314)

Schokker, J./F.D. de Lang/ H.J.T. Weerts/ C. den Otter, 2003: *Lithostratigrafische Nomenclator Ondiepe Ondergrond, Formatie van Boxtel, Beschrijving lithostratigrafische eenheid*, Utrecht (NITG-TNO)

SIKB, 2008: *Archeologische standaard boorbeschrijving*, Archeologie Leidraad, Gouda.

Stichting voor Bodemkartering / Rijks Geologische Dienst, 1982: *Geomorfologische kaart van Nederland, 1:50.000, blad 45 's-Hertogenbosch*, Wageningen / Haarlem.

Stichting voor Bodemkartering, 1987: *Bodemkaart van Nederland, 1:50.000, blad 45 West 's-Hertogenbosch*, Wageningen.

Lijst van afkortingen en begrippen

Afkortingen

AHN	Actueel Hoogtebestand Nederland
AMK	Archeologische Monumenten Kaart
ARCHIS	Archeologisch Informatie Systeem
CHW	Cultuur-Historische Waardenkaart
CvAK	College van de Archeologische Kwaliteit (nu onderdeel van het SIKB)
GHG	Gemiddeld hoogste grondwaterstand
GLG	Gemiddeld laagste grondwaterstand
IVO	Inventariserend Archeologisch Onderzoek
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
KLIC	Stichting ter voorkoming van graafschade
NAP	Normaal Amsterdams Peil
NEN	Nederlandse Norm
PvE	Programma van Eisen
RCE	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (voormalig RACM)

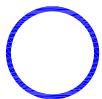
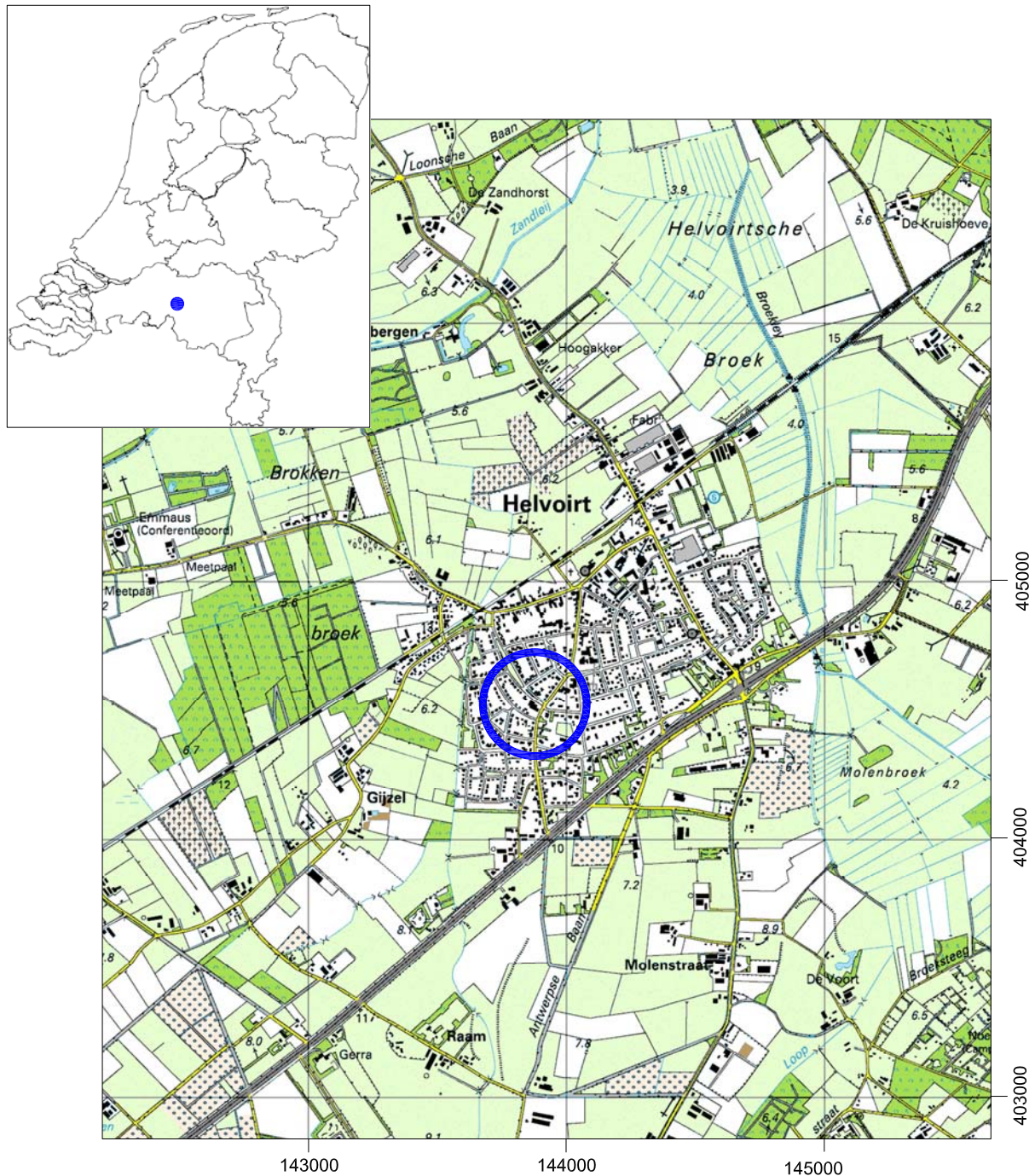
Verklarende woordenlijst

antropogeen	Ten gevolge van menselijk handelen (door mensen veroorzaakt/gemaakt).
ARCHIS-melding	Elke melding bij het centraal informatiesysteem (ARCHIS).
dekzand	Fijnzandige afzettingen die onder periglaciale omstandigheden voornamelijk door windwerking ontstaan zijn; de dekzanden van het Weichselien vormen in grote delen van Nederland een 'dek' (Formatie van Bostel).
Edelmanboor	Een handboor voor bodemonderzoek.
enkeerdgronden	Dikke laag met donkere, min of meer rulle grond, met organische en anorganische bestanddelen die ontwikkeld is op zandgrond onder invloed van de mens; worden veelal aangetroffen op grote akkergronden.
eolisch	Door de wind gevormd, afgezet.
Holoceen	Jongste geologisch tijdvak dat nog steeds voortduurt (vanaf de laatste IJstijd: ca. 8800 jaar voor Chr.).
horizont	Kenmerkende laag binnen de bodemvorming.
humus	Organische stoffen bevattend; bestaande uit resten van planten en dieren in de bodem.
in situ	Achtergebleven op exact de plaats waar de laatste gebruiker het heeft gedeponerd, weggegooid of verloren.
laag	Een vervolgbare grondeenheid die op archeologische of geologische gronden als eenheid wordt onderscheiden.
leem	Grondsoort die wordt gekenmerkt door een samenstelling van meer dan 50% silt, minder dan 50% zand en minder dan 25% klei
lithologie	Wetenschap die zich bezighoudt met de beschrijving en het ontstaan van de sedimentaire gesteenten.
lutum	Kleideeltjes kleiner dan 0,002 mm
plaggendek	Oud verhoogd bouwland, ontstaan door ophoging ten gevolge van bemesting. Voor de bemesting werden plaggen of met zand vermengde potstalmest opgebracht.
plangebied	gebied waarbinnen de realisering van de planvorming het bodemarchief kan bedreigen
Pleistoceen	Geologisch tijdperk dat ca. 2,3 miljoen jaar geleden begon. Gedurende deze periode waren er sterke klimaatswisselingen van gematigd warm tot zeer koud (de vier bekende IJstijden). Na de laatste IJstijd begint het Holoceen (ca. 8800 voor Chr.).
podzol	Bodem met een inspoelingslaag (B-horizont). Het proces van het uitloggen en de vorming van een B-horizont door inspoeling van amorfe humus en ijzer wordt podzolering genoemd.
potstal	Uitgediepte veestal.

silt	Zeer fijn sediment met grootte 0,002-0,063 mm
stratigrafie	Opeenvolging van lagen in de bodem.
vaaggronden	Minerale gronden zonder duidelijke podzol-B-horizont, zonder briklaag en zonder minerale eerdlaag.
vindplaats	Ruimtelijk begrensd gebied waarbinnen zich archeologische informatie bevindt.
Weichselien	Geologische periode (laatste ijstijd, waarin het landijs Nederland niet bereikte), ca. 120.000-10.000 jaar geleden.

Bijlage 1: Topografische kaart

Bijlage 1: Topografische kaart

Plangebied

0 500 1000m

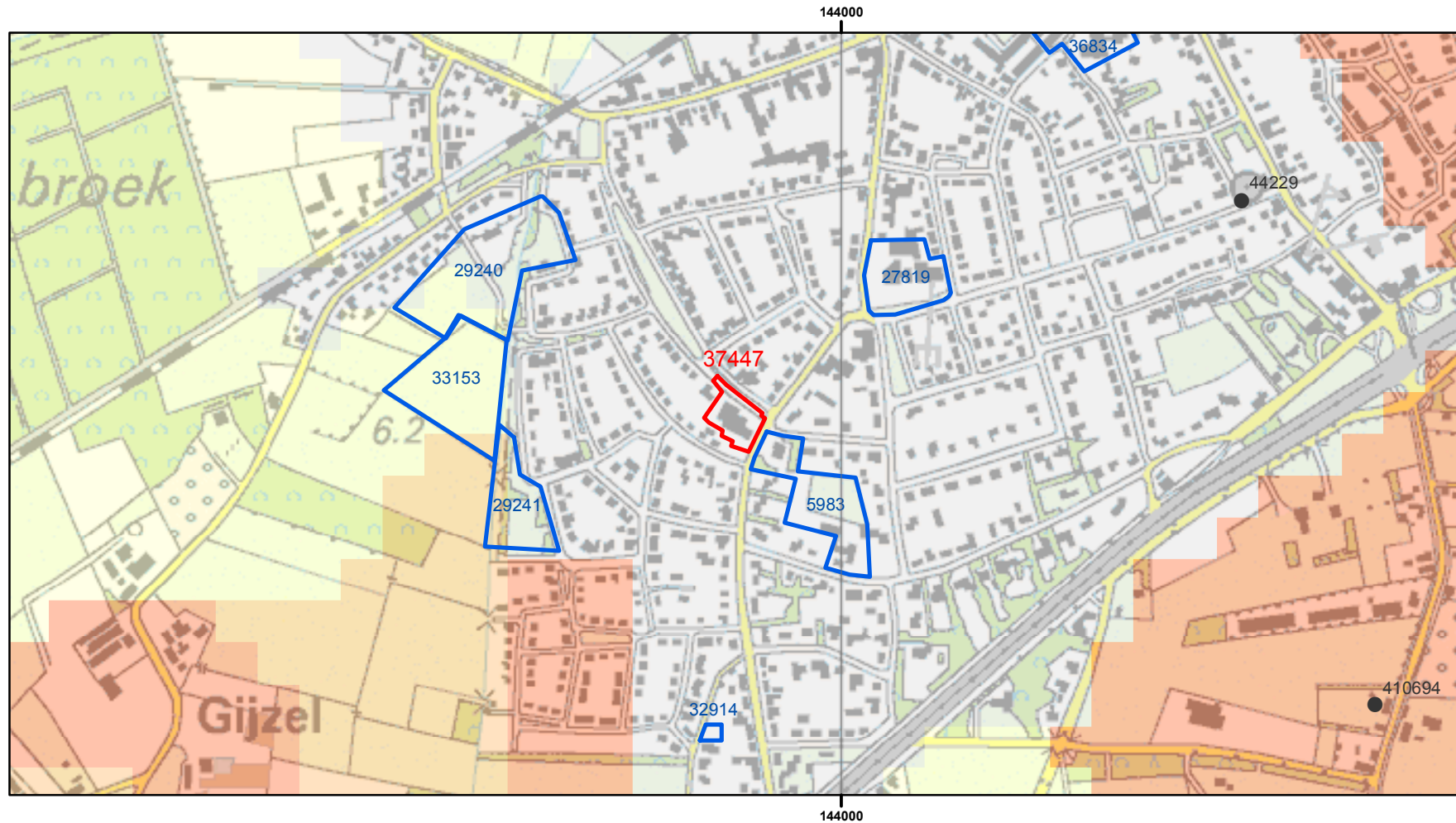

Bijlage 2: Archis-informatie

bron: Archis II (RCE).

Archeologische informatie

geraadpleegd via archis2 en de website van de RCE

Legenda

- vondstmeldingen
- waarnemingen
- plangebied
- onderzoeksmeldingen

monumenten

- Terrein van archeologische betekenis
- Terrein van archeologische waarde
- Terrein van hoge archeologische waarde
- Terrein van zeer hoge archeologische waarde
- Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd

IKAW

- lage trefkans (water)
- middelhoge trefkans (water)
- hoge trefkans (water)
- lage trefkans
- water
- middelhoge trefkans
- ongekarteerd
- hoge trefkans
- zeer lage trefkans

0 90 180 360 Meter

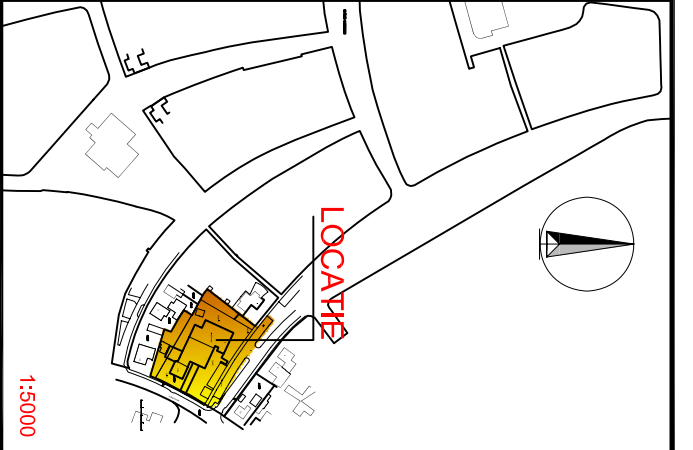
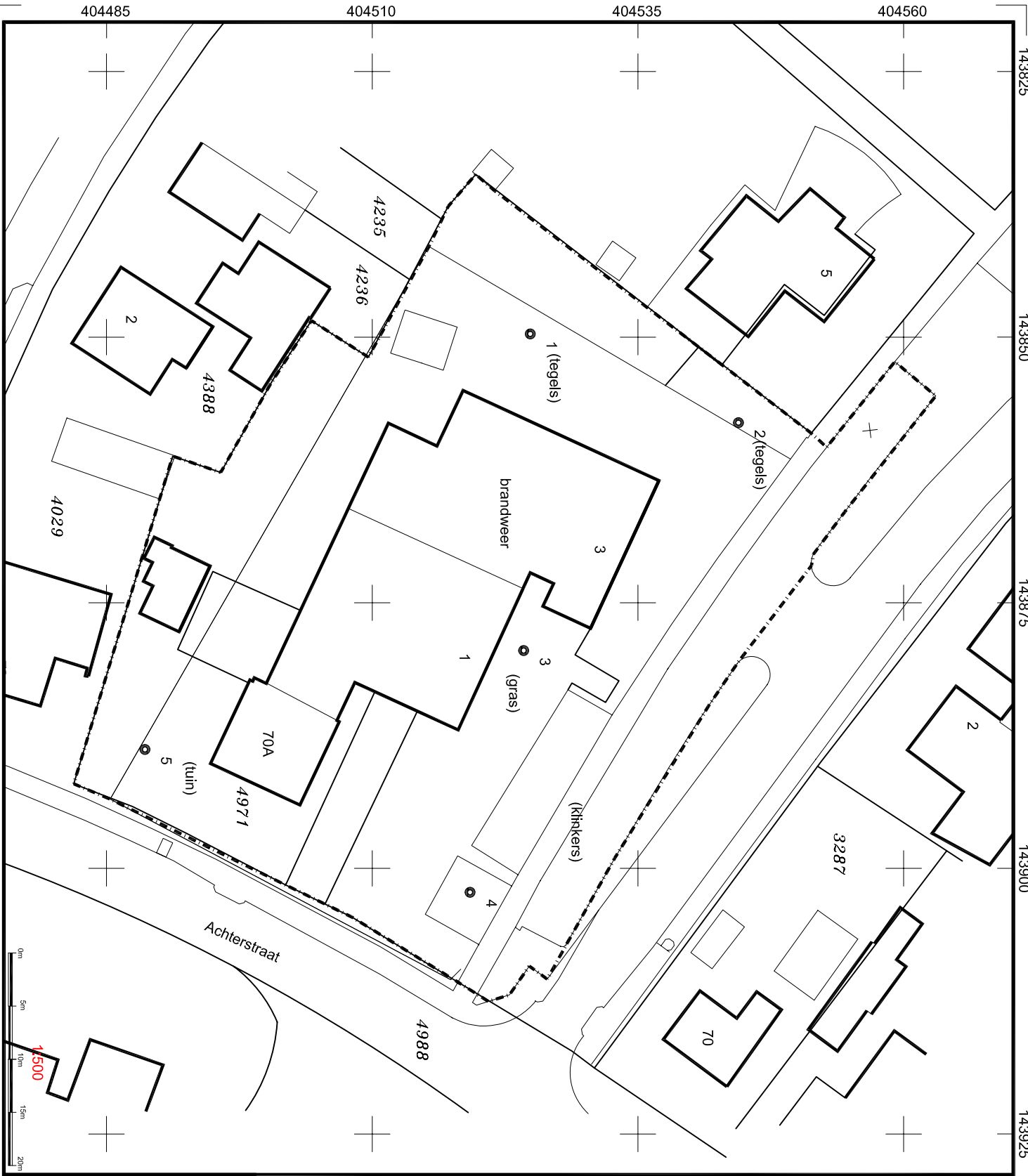
Bijlage 3: Overzicht Archismeldingen

Onderzoeksmeldingen

Nummer	Uitvoerder	Type onderzoek	Jaar
5983	BILAN	Booronderzoek	2004
27818	ARC	Bureauonderzoek	2008
27819	ARC	Booronderzoek	2008
29240	Becker & Van de Graaf	Booronderzoek	2008
29241	Becker & Van de Graaf	Booronderzoek	2008
33153	Becker & Van de Graaf	Booronderzoek	2009

bron: Archis II (RCE).

Bijlage 4: Boorlocatiekaart

LEGENDA

1:5000

X
boring

—
bebouwing

- - -
begrenzing onderzoekslocatie

D 4971
kadastrale nummers

70a
huisnummer

REV.	DATA	NAAM	OMSCHRIJVING
0	15.10.09	HNA	SITUATIERTEKENING

Becker & Van de Graaf
archeologie op maat

SCHAL:
1:500
1:5000
FORMAT:
A4

OMSCHRIJVING
ACHTERSTRAAT 70A TE HELVOIRT
PROJECT NR.
17470909/TNA

36 GRAVENDIJKSEWEG 37 POSTBUS 126 2200 AC NOORDWIJK (ZH)
TEL: 071-3208888 FAX: 071-4035524 EMAIL: info@beckervandegraaf.nl

Bijlage 5: Boorbeschrijvingen

Legenda (conform NEN 5104)

grind

	Grind, siltig
	Grind, zwak zandig
	Grind, matig zandig
	Grind, sterk zandig
	Grind, uiterst zandig

zand

	Zand, kleiig
	Zand, zwak siltig
	Zand, matig siltig
	Zand, sterk siltig
	Zand, uiterst siltig

veen

	Veen, mineraalarm
	Veen, zwak kleiig
	Veen, sterk kleiig
	Veen, zwak zandig
	Veen, sterk zandig

klei

	Klei, zwak siltig
	Klei, matig siltig
	Klei, sterk siltig
	Klei, uiterst siltig
	Klei, zwak zandig
	Klei, matig zandig
	Klei, sterk zandig

leem

	Leem, zwak zandig
	Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

	zwak humeus
	matig humeus
	sterk humeus
	zwak grindig
	matig grindig
	sterk grindig

geur

	geen geur
	zwakke geur
	matige geur
	sterke geur
	uiterste geur

olie

	geen olie-water reactie
	zwakke olie-water reactie
	matige olie-water reactie
	sterke olie-water reactie
	uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

	>0
	>1
	>10
	>100
	>1000
	>10000

monsters

	geroerd monster
	ongeroerd monster

overig

	bijzonder bestanddeel
	Gemiddeld hoogste grondwaterstand
	grondwaterstand
	Gemiddeld laagste grondwaterstand

	slib
--	------

	water
--	-------

Legenda afkortingen Archeologische Boorbeschrijving (conform ASB 2008)

Percentages en Mediaan

Klasse	Zandmediaan
Uiterst fijn	63-105 µm
Zeer fijn	105-150 µm
Matig fijn	150-210 µm
Matig grof	210-300 µm
Zeer grof	300-420 µm
Uiterst grof	420-2000 µm

Nieuwvormingen

(1=spoor, 2=weinig, 3=veel)

Afkorting	Nieuwvormingen
FEC	IJzerconcreties
FFC	Fosfaatconcreties
FOV	Fosfaatvlekken
MNC	Mangaanconcreties
ROV	Roestvlekken
VIV	Vivianiet
VKZ	Verkiezeling
ZAV	Zandverkittingen

Bodemkundige interpretaties

Code	Bodemkundige interpretaties
BOD	Bodem
BOV	Bouwvoor
ESG	Esgrond
GLE	Gleyhorizont
HIN	Humusinspoeling
INH	Inspoelingshorizont
KAT	Katteklei
KBR	Klei, brokkelig
LOO	Loodzand
MOE	Moedermateriaal
OMG	Omgewerkte grond
OPG	Opgebrachte grond
OXR	Oxidatie-reductiegrens
POD	Podzol
RYP	Gerijpt
TKL	Top kalkloos
TRP	Terpaarde
UIT	Uitspoelingshorizont
VEN	Vegetatieniveau
VNG	Gelaagd vegetatieniveau
VRG	Vergraven

Bodemhorizont

Code	Bodemhorizont	Omschrijving
BHA	A-horizont	Minerale bovengrond
BHAB	AB-horizont	Overgangshorizont
BHAC	AC-horizont	Overgangshorizont
BHAE	AE-horizont	Overgangshorizont
BHB	B-horizont	Inspoelingshorizont
BHBC	BH-horizont	Overgangshorizont
BHC	C-horizont	Uitgangsmateriaal
BHE	E-horizont	Uitspoelingshorizont
BHEB	EB-horizont	Overgangshorizont
BHO	O-horizont	Strooisellaag
BHR	R-horizont	Vast gesteente

Sedimentaire karakteristiek, laaggrens

Afkorting	Afmeting overgangszone	Klasse
BDI	≥ 3,0 - < 10,0 cm	Basis diffuus
BGE	≥ 0,3 - < 3,0 cm	Basis geleidelijk
BSE	< 0,3 cm	Basis scherp

Kalkgehalte

Code	Kalkgehalte
CA1	Kalkloos
CA2	Kalkarm
CA3	kalkrijk

Archeologische indicatoren

(1=spoor, 2=weinig, 3=veel)

Code	Omschrijving
AWF	Aardewerkfragmenten
BST	Baksteen
GLS	Glas
HKB	Houtskoolbrokken
HKS	Houtskoolspikkels
MXX	Metaal
OXBO	Onverbrand bot
OXBV	Verbrand bot
SGK	Gebroken kwarts
SLA	Slakken/sintels
SVU	Vuursteen
SXX	Natuursteen
VKL	Verbrande klei
VSR	Visresten

Boring: 01

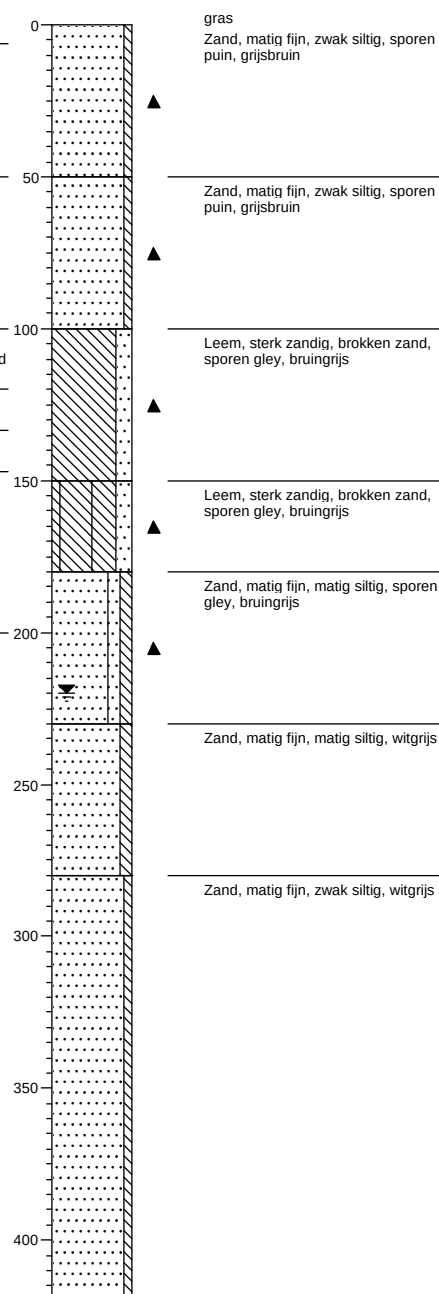
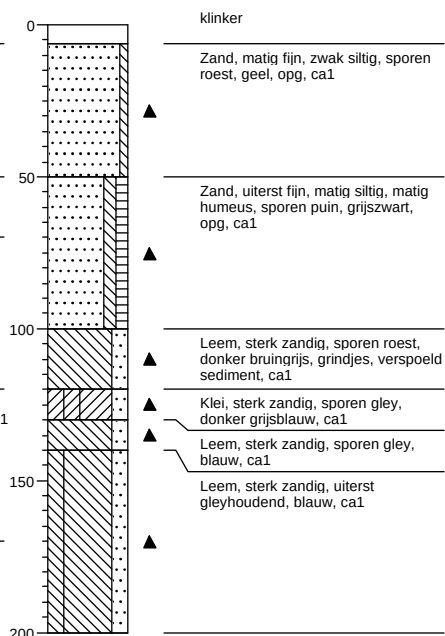
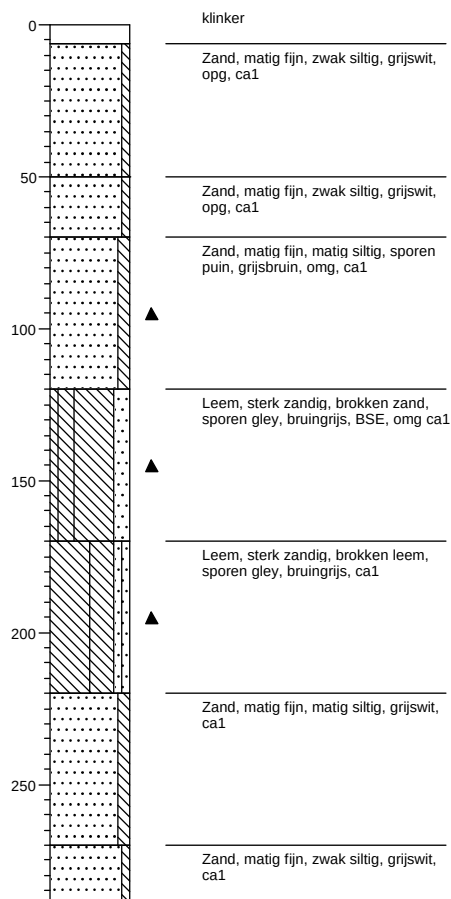
Datum: 12-10-2009
X: 143850
Y: 404525
Maaiveld [m] 7,2
GWS:
Opmerking:

Boring: 02

Datum: 12-10-2009
X: 143858
Y: 404545
Maaiveld [m] 7,2
GWS:
Opmerking:

Boring: 03

Datum: 12-10-2009
X: 143880
Y: 404524
Maaiveld [m] 7,2
GWS: 220
Opmerking:

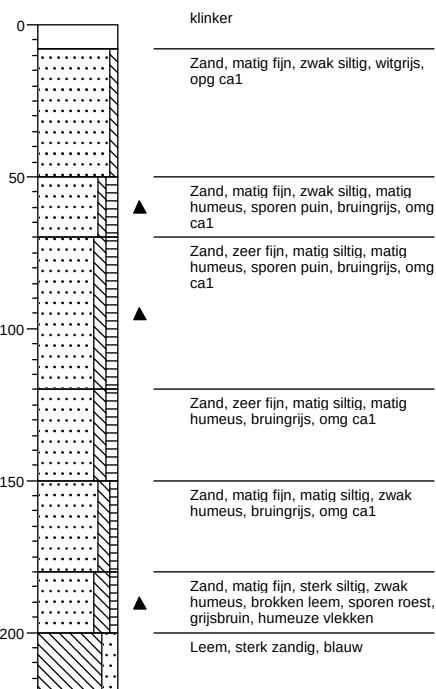
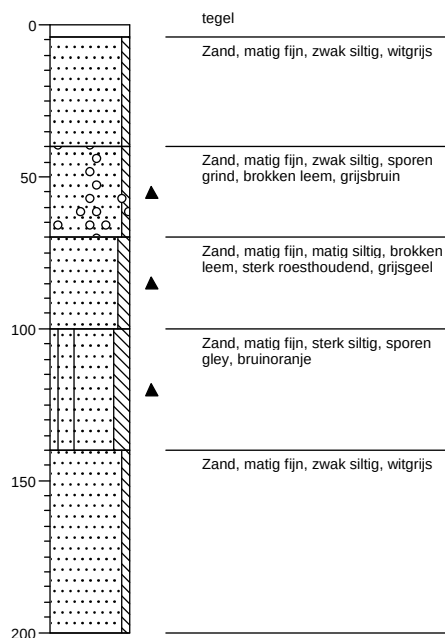

Boring: 04

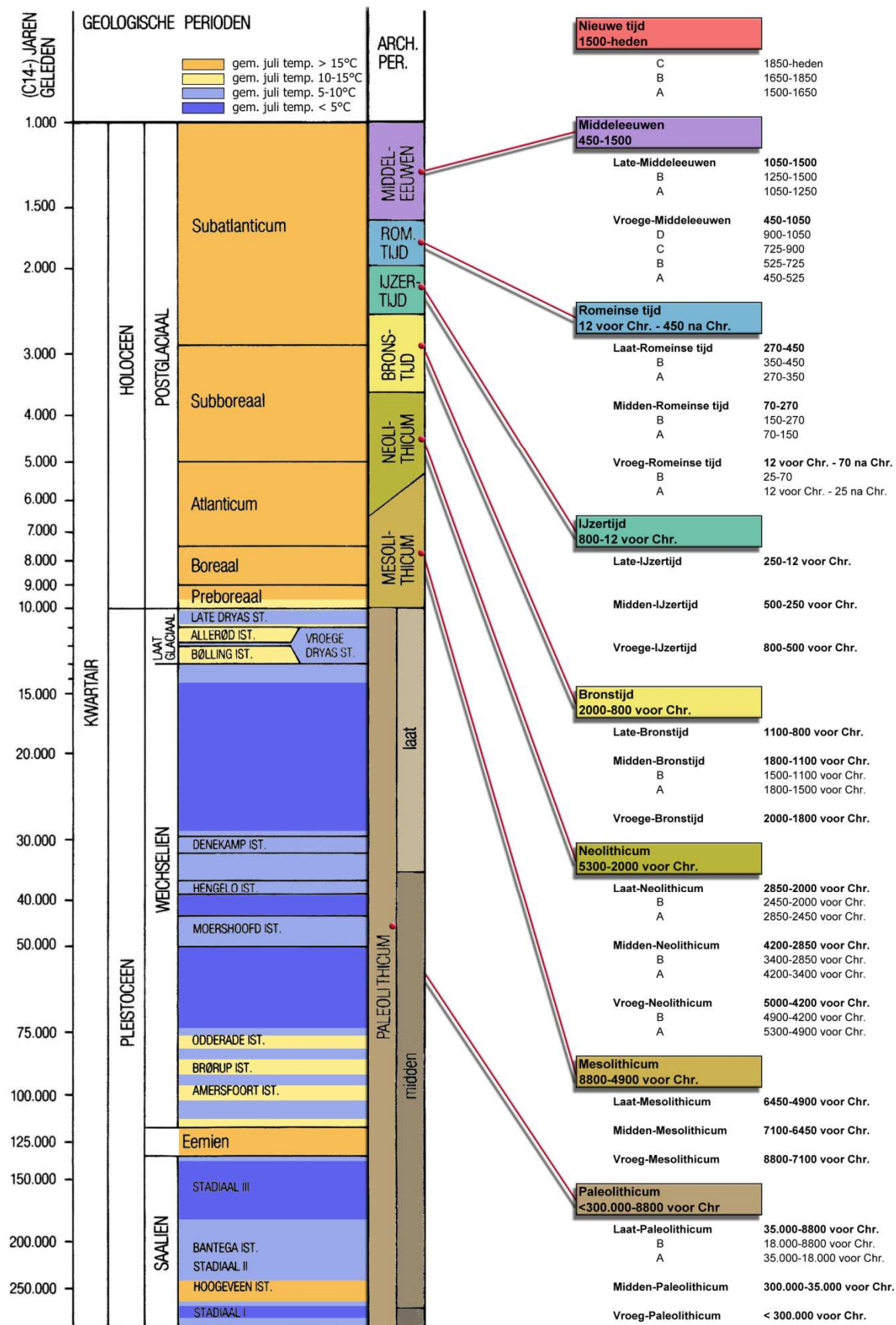
Datum: 12-10-2009
X: 143903
Y: 404519
Maaiveld [m]: 7,2
GWS:
Opmerking:

Boring: 05

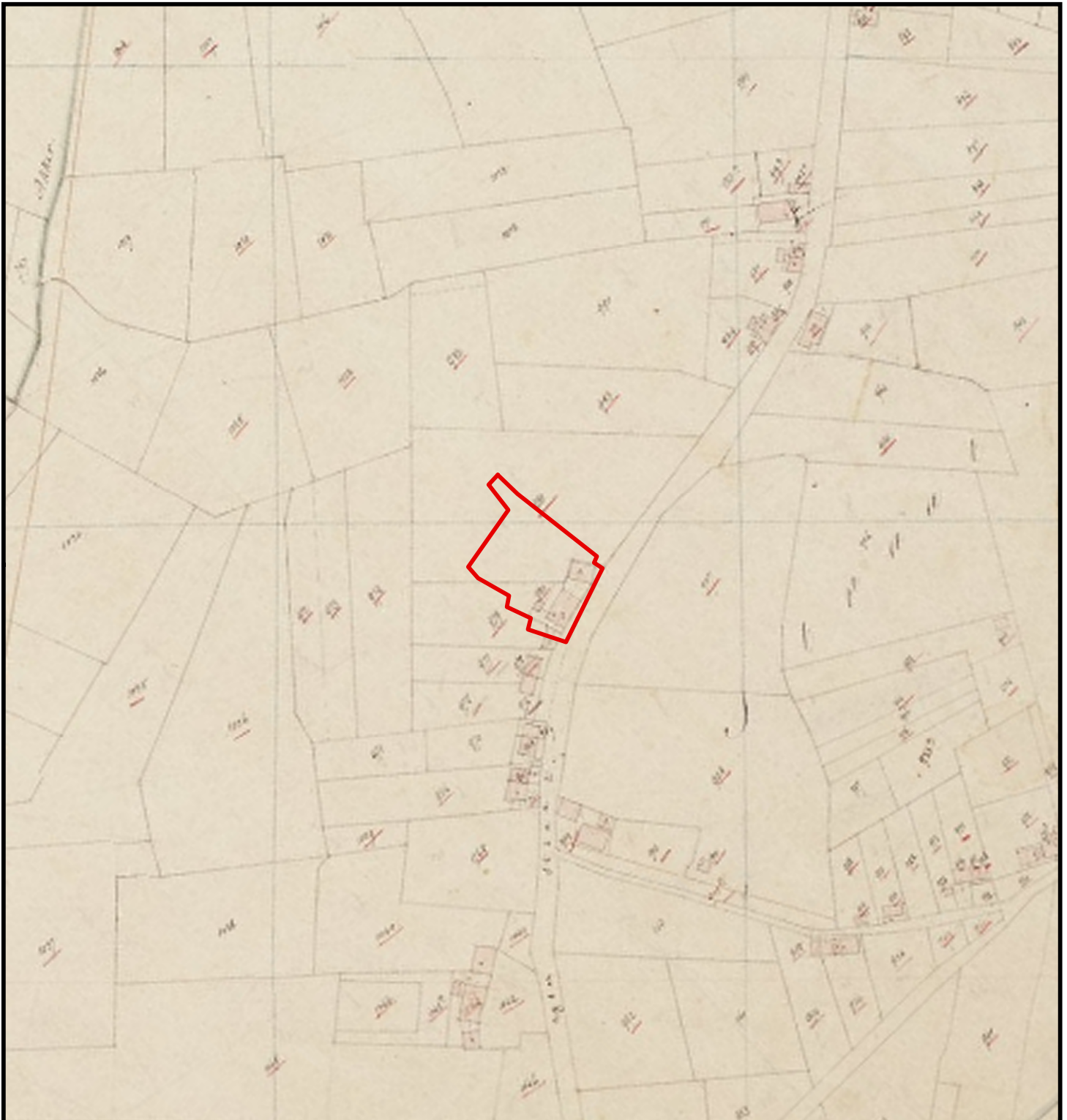
Datum: 12-10-2009
X: 143889
Y: 404489
Maaiveld [m]: 7,2
GWS:
Opmerking:

Bijlage 6: Periodentabel

Bijlage 7. Kadastrale minuutkaart 1811-32

Legenda

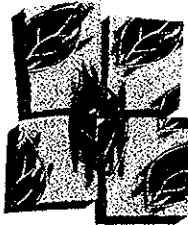

Plangebied

0 100 Meter

Rev.	Datum	Naam	Omschrijving	Goed gek.
			Historische situatie	
 Becker & Van de Graaf archeologie op maat				
Bron: www.watwaswaar.nl				Schaal 1:3000
				Formaat A4

Haaren
Helvoirt
Esch
Biezenmortel

gemeente Haaren

Becker & Van de Graaf
De heer A.W.E. Wilbers
Postbus 126
2200 AC NOORDWIJK

Uw kenmerk :	Behandeld door : André Engelse
Uw brief van :	Bijlagen : 1
Ons kenmerk : UIT2010/1543/RO	Datum : 24 maart 2010
Onderwerp : Selectiebesluit archeologie "Joriskwartier" Helvoirt	Verzonden d.d. : 25 MAART 2010

Beste meneer Wilbers,

Op 8 maart 2010 ontvang ik per email uw aangepaste rapport (B&G rapport 813) van het archeologisch bureauonderzoek & inventariserend veldonderzoek, verkennende fase voor de projectlocatie "Joriskwartier" in Helvoirt.

Op basis van dit rapport is definitief selectieadvies vastgesteld. In deze brief informeer ik u over dit selectiebesluit.

Besluit

Het college (bevoegd gezag) heeft op 23 maart 2010 besloten in te stemmen met:

1. het selectieadvies archeologische monumentenzorg van 15 maart 2010 ten behoeve van het archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek, verkennende fase voor projectlocatie Joriskwartier in Helvoirt;
2. het advies in uw B&G rapport 813 van 28 oktober 2009, ISSN 1879-3711 over te nemen om geen aanvullend onderzoek uit te voeren.

Aanvullende informatie

Het archeologisch rapport voor het op te stellen bestemmingsplan "Joriskwartier" ten behoeve van woningbouw is beoordeeld door de senior archeoloog van de gemeente 's-Hertogenbosch. Van deze beoordeling is een definitief selectieadvies opgesteld (15 maart 2010). Dit selectieadvies is als bijlage aan deze brief toegevoegd.

In het B&G rapport 813 zijn alle opmerkingen uit het voorlopige selectieadvies van 8 december 2009 verwerkt. Uit uw rapport blijkt dat de oorspronkelijke bodemopbouw vrijwel overal verstoord is geraakt binnen het plangebied. Alle voorkomende archeologische waarden zijn daarom waarschijnlijk ook verstoord. Op grond daarvan heeft het plangebied een lage verwachting voor archeologische waarden uit alle periodes.

Samenvatting

Uw conclusies uit het rapport 813 zijn samen met het definitieve selectieadvies (15 maart 2010) basis geweest om te besluiten dat geen aanvullend onderzoek noodzakelijk is. Deze conclusie wordt in de toelichting van het bestemmingsplan opgenomen.

Meer informatie

Als u nog vragen heeft, neem dan contact op met mij. Ik ben te bereiken via telefoonnummer (0411) 62 72 72 of via e-mail a.engelse@haaren.nl.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders,

André Engelse
medewerker Ruimtelijke Ontwikkeling
afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling

Gemeente Haaren

Selectieadvies (definitief) archeologische monumentenzorg, 15 maart 2010

SELECTIEADVIES ARCHEOLOGISCHE MONUMENTENZORG
Archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek,
verkennende fase
Projectlocatie Joriskwartier Achterstraat 70a, Helvoirt, gemeente
Haaren

	naam	Afdeling/bedrijf	Datum	paraaf
Opsteller(s)	R.J.M. van Genabeek	Senior archeoloog, Gemeente 's- Hertogenbosch afdeling SO/BAM	15 maart 2010	RvG
Controle gemeente Haaren				

1. Inleiding

In het kader van geplande ontwikkelingen heeft Becker & Van de Graaf bv een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek) uitgevoerd op de projectlocatie Joriskwartier Achterstraat 70 a te Helvoirt, gemeente Haaren. De gemeente Haaren heeft als bevoegd gezag in december 2009 het concept-rapport beoordeeld maar kon op basis van de beschikbare informatie nog geen selectieadvies opstellen. Het aangepaste rapport is nu opnieuw ter beoordeling voorgelegd.

1.1 Het plangebied

Het plangebied heeft een oppervlak van 3.200 m² en is momenteel grotendeels bebouwd en bestraat. Voor de locatie en exacte begrenzing van het plangebied wordt verwezen naar het beoordeelde rapport van Becker & Van de Graaf bv (zie onder).

1.2 Aard van de bedreiging

In het plangebied is nieuwbouw gepland. Hoewel de exacte diepte van de geplande ingrepen nog niet bekend is, wordt aangenomen dat deze tot in de archeologisch relevante zones reikt.

2. Archeologisch onderzoek

Door Becker & Van de Graaf bv is in oktober 2009 een archeologisch onderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn vastgelegd in het rapport:

Blom, J.M., & T. Nales, 2009: Archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek, verkennende fase projectlocatie Joriskwartier Achterstraat 70a te Helvoirt, gemeente Haaren. B&G rapport 813 versie 1.1 (herziene concept).

2.1 Onderzoeksmethode

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een verkennend booronderzoek. Tijdens het booronderzoek zijn 5 boringen gezet.

2.2 Conclusie onderzoek (verkort)

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Helvoirt en is daarom bodemkundig en geomorfologisch niet gekarteerd. Vermoedelijk ligt het plangebied op de overgang van de dekzandrug naar het beekdal en de laaggelegen dekzandvlakte. De bodem in het plangebied bestaat vermoedelijk uit hoge enkeerdgronden of beekerdgronden. In het zuidoostelijke deel van het plangebied is op de kadastrale minuutkaart bebouwing zichtbaar. Inmiddels staat op de locatie een brandweerkazerne. Op basis van het bureauonderzoek gold voor het plangebied een middelhoge verwachting voor vuursteenvindplaatsen en grafvelden uit het Laat-Paleolithicum en Mesolithicum en nederzettingen en grafvelden uit het Neolithicum tot en met de Bronstijd. Een hoge verwachting gold voor nederzettingen en sporen van landgebruik uit de IJzertijd tot en met de Nieuwe tijd. Het booronderzoek heeft uitgewezen dat de bodem in het plangebied sterk verstoord is. De bodem in het plangebied bestaat uit zand met leemlagen. Door de sterke bodemverstoring zijn de archeologische waarden dermate sterk verstoord dat de archeologische verwachting naar laag kan worden bijgesteld.

2.3 Advies Becker & Van de Graaf bv

Op basis van de resultaten van het uitgevoerde bureau- en booronderzoek wordt aanbevolen geen aanvullend archeologisch onderzoek uit te (laten) voeren.

3. Beoordeling rapportage door de gemeente Haaren

Het conceptrapport biedt voldoende informatie om tot een selectieadvies te komen.

3.1 Selectieadvies gemeente Haaren

De gemeente Haaren kan instemmen met het geformuleerde advies van Becker & Van de Graaf bv om geen aanvullend onderzoek uit te (laten) voeren.